

Ureja uredniški odbor — Glavni urednik Strukelj Karel — Naslov uredništva in uprave: »Posavski tehnik«, Krško 56 — Telefon 33 — Čekovni račun pri NB FRLJ Krško, številka 615-T-145 — Tiska Mariborska tiskarna — Celoletna naročnina 350, polletna 180, četrtletna 90 dinarjev — »Posavski tehnik« izhaja enkrat tedensko

K R Š K O, DNE 9. MAJA 1953

POSAVSKI *tehnik*

GLASILO SOCIALISTICNE ZVEZE DELOVNIH LJUDI OKRAJA KRŠKO

Colarič Lojze

Ob Dnevu zmage

Danes mineva 8 let, od dneva, ki bo v zgodovini človeštva zapisan kot največji trenutek zmage delovnega in svobodoljubnega ljudstva nad fašističnimi zavojevaleci. Milijone ljudi, ki so trpeli pod knuto fašističnega terorja, so z odprtimi srci pozdravljali 9. maj 1945, ko se je pod prapori ljudske revolucije posameznih narodov sveta zrušila osvajaška in protiljudska sila Hitlerjevega vojnega stroja. Narodi sveta so se na ta dan oddahnili in se pozdravljali kot partnerji v tej veličastni borbi.

Ob dnevu je potrebno, da se spomnimo vseh tistih herojev narodnoosvobodilne borbe, ki j... danes ni več med nami, tistih, ki so dali svojo življenja v tej neenaki borbi, tistih, ki so padli v borbah na bojnih poljanah, tistih, ki so umirali od gladi v zaporih in taboriščih, vseh tistih, ki so živi zgoreli v svojih lastnih hišah, prav zato, ker so ljubili svojo zemljo, svoj narod in svojo domovino.

Ob tem dnevu se spominjamo nazaj v leto 1941, ko je naš narod zatrepal pred svojo usodo. Ta strašna mora, ki je zavladala med nami, se je v jeseni leta 1941 razbohotila širno naše domovine, a še posebej v našem okraju. »Selitev« — je zašepetalo po naših vaseh in trgih. Osemindeset tisoč ljudi je moralo zapustiti svoj rodni krov in iti v neznan kam. Naši kmetje so zapuščali svojo zemljo in vse svoje premoženje Nemcu — Kočevarju, ki so se pod zaščito gestapa preseljevali iz kočevskih predelov na Krško polje.

Slovo je bilo težko. Ko smo se pozdravljali od prijateljev in znancev smo si želeli svidenja. Vendar je bilo to v naših srcih tesnoba, ki ni dajala jamstva, da se bo to svidenje res uresničilo.

Toda že v tistem času so se začeli odzivati borci pozivu OF, ki je vod vodstvom Komunistične partije začela klicati narod na upor. Najboljši sinovi našega naroda so se začeli zbirati v prve partizanske čete. Prva Brežiška četa je začela z divzantskimi napadi že v oktobru 1941. Smeli njen napad na zapore v Sevnici od koder so rešili naše številne rodoljube, je močno dvignil samozavest našega ljudstva. Povsod se je govorilo o nekkih junakih, ki so povsod in nikjer. Napad partizanske čete na Bučko novembra 1941 se je razlegal širok šent-jernejске in krške doline. Prve partizanske čete v Gorjancih januarja in februarja 1942 so že naznanjale sovražniku, da na naši zemlji bomo mi gospodarji.

Tak je bil začetek borbe pri nas, katere se je iz dneva v dan jačala. In končno razplemela v borbo na življenje in smrt. Sovražnik strl in brez moči se je pod temi udarci zrušil 9. maja kot v srce zadeta zver. 9. maj, dan zmage in svobode, dan začetih novih naporov za zgraditev naše porušene domovine. Tisoči izseljenih se vračajo nazaj na svoje zapuščene domove. Težko je bilo pričeti z delom na obnovi polj in ostalih gospodarstvu važnih objektih. Kljub temu je vladalo veselje med nami, kajti uresničilo se je naše poslovljene besede, ki smo jih leta 1941 slovesno izgovarjali, »na svidenje«.

Vseposvodsdo kamor smo se ozrli smo videli razdejane. Razrušene mostove, ceste, tovarne in stanovanja, vse je klicalo po stotisočih pridnih rok. Naše delovno ljudstvo se je zavedalo kaj jim je treba storiti. Zato se je z vso varmo lotilo obnove. Toda nismo samo obnavljali kar je bilo porušena, temveč smo istočasno začeli graditi nove proge in mostove. Na stotine novih tovarn je v tem tako kratkem času zrastle. To so za nas zopet velike zmage na polju našega gospodarstva. Na te velike zmage smo danes ponosni, predvsem radi tega, ker smo jih izvajali sami brez kakšne izdatnejše pomoči od zunaj. Za te naše velike uspehe, ki smo jih dosegli, nas danes

Težka borba - toda slavna zmaga
Narodnoosvobodilne vojske

občuduje ves napredno misleči svet ter nam daje vse priznanje. Številne tuje delavske in diplomatske delegacije, ki so nas zadnja leta obiskale, nam to potrjujejo.

Res pa je, da so nas na teh uspehih spremljale tudi razne težave, katere smo pod vodstvom našega političnega vodstva vedno in ob pravem času premagali. Ena izmed zmag je prav gotovo zmaga nad kominformnim birojem leta 1948 na čelu s sovjetsko birokratsko kasto, ki je hotela naše narode in naš družbeno gospodarski razvoj pretegniti v sklop svojega državnega kapitalizma, ki sloni na temeljih imperializma. To se nam jasno očituje v satelitskih državah in Sovjetski zvezi, ki se niso upale poiskati poti v resnično gospodarstvo in družbeno politično svobodo. Mi smo pa prav s pravočasno prekinitvijo odnosov s Sovjetsko zvezo rešili vprašanje naše dejanske samostojnosti in enakopravnosti, ko smo vzporedno z ostalimi svobodoljubnimi narodi sveta smeli stopiti na pot po kateri bomo prišli v boljšo prihodnost. Zadnji dogodki kakor obisk maršala Tita v Angliji; obisk naših delegacij v posamezne države sveta nam jasno in odločno dokazujejo, da je naša zunanja politika pravilna, da se mnogi narodi sveta ogledujejo nad našimi primeri, ka-

ko je treba samostojno reševati vsa vprašanja državne samostojnosti in enakopravnosti v družbi narodov sveta. Budno zasledujemo dogodke v svetu, še prav posebno v Sovjetski zvezi po Stalinovi smrti, ko je prevzel oblast v svoje roke njegov učenec Malenkov. Na videz izgleda kakor da bi hotel Malenkov popravljati napake, ki jih je Stalin napravil v svetovno političnih odnosih, kar ima tudi on sam svoj delež kot njegov najzaupljivejši sodelavec. Zato moramo biti napram vsem tem pojavom budni, krepiati našo moč, še bolj strniti svoje vrste ter zaupati v svoje lastno delo.

Mislím, da ni treba ponovno poudariti, da je pri nas ljudstvo nosilec oblasti, da je v vsej naši družbeni ustvarjalnosti nujno potrebno, da se naši volilci, naši delovni ljudje, ki jim je izgradnja socializma pri srcu, še naprej najtesneje sodelujejo pri zgraditvi lepše in srečnejše bodočnosti. Vsi naši delovni kolektivi tako na vasi v zadrugah, kakor v rudnikih in tovarnah naj se zavedajo, da je treba iti naprej v nove zmage, v borbo za dvig življenjskega standarda, v borbo za socialistične odnose in socialističnega človeka.

Naj živi dan zmage!

Naj živi naša slavna ljudska armada, budni čuvar naše socialistične graditve!

Kako gleda podeželski župnik na prekinitev razgovorov glede ureditve odnosov med državo in rimskokatoliško cerkvi o

Poročila o prekinitvi razgovorov med časno komisijo zveznega izvršnega sveta in zastopniki rimskokatoliške cerkve so nemilo odjeknila pri našem ljudstvu, ki ne more razumeti, zakaj Vatikan namerno zaostrojuje odnose in preprečuje njihovo ureditev.

Člana našega uredniškega odbora sta se v zvezi s tem vprašanjem oglasila pri g. župniku Miha Kmetu iz Cateza s prošnjo, da nam odgovori na nekatera vprašanja, ki se nanašajo na imenovane razgovore.

G. župnik se je povabilu rade volje odzval.

1. Vprašanje: »Kaj mislite, gospod župnik glede prizadevanja ljudske oblasti oziroma najvišjih predstavnikov naše države, da bi se uredili odnosi med državo in cerkvijo?«

Odgovor: »Po prekinitvi diplomatskih odnosov med našo državo in Vatikanom smo z naj-

vremenska napoved

za čas od 7. do 17. maja. V začetku druge polovice tedna bočnega tedna krajevne nevihte, sicer v glavnem še lepo vreme. Proti koncu tedna pa močnejše in trajnejše padavine. V začetku naslednjega tedna še nekaj padavin, nato pa do srede tedna lepo vreme. V drugi polovici tedna ponovno izdatnejše padavine, nato pa izboljšanje.

večjim veseljem pozdravili vest, da želi tov. maršal Tito razgovarjati se s predstavniki rimskokatoliške cerkve glede ureditve odnosov med cerkvijo in državo. Duhovščina je svojim predstavnikom pošiljala pozdravna pisma z željo, da bi razgovori potekali čim uspešneje ter dokončno uredili odnose med cerkvijo in državo.

Dejstvo je, da nam gre država na roko povsod kjerkoli le more ter je proti nam zelo koncilijantna, in si želi urediti odnose med rimskokatoliško cerkvi o.

2. Vprašanje: »Kako gledate na prekinitev pogajanj med najvišjimi predstavniki države in katoliške cerkve? Kje so vzroki prekinitve?«

Odgovor: »Ni bilo potrebno, da je prišlo do prekinitve razgovorov, ker skoraj vsa duhovščina si je in si iskreno želi ureditev odnosov med državo in cerkvijo. Zato nas je vest o prekinitvi razgovorov neprijetno presenetila.

Po moje mnenju je prišlo do prekinitve zato, ker se škofje niso upali samostojno reševati naša vprašanja, kljub temu, da je država pokazala maksimum volje, da pride do harmoničnih odnosov med cerkvijo in državo, a tudi mi smo pričakovali, da bodo škofje upoštevali naše želje.

3. Vprašanje: »Zakaj v tem konkretnem primeru škofje od-

ZADRUZNISTVO

je odločilen činitelj za
potrditve našega
znostalega kmetijstra

Ob občnem zboru okrajne za družne zveze v Krškem

Nahajamo se na začetku novega obdobja socialističnega razvoja naše domovine, obdobja preobrazbe in obnove našega znostalega kmetijstva.

Priča temu so obširne priprave, ki jih vrši naša oblast za rešitev mnogih problemov, ki prizadevajo naše kmetijstvo, pa tudi že oživljeni ukrepi, ki so našemu delovnemu kmetu dali novih vzpodbud.

Da je prišel problem kmetijstva na vrsto ravno v današnjem času ni slučaj, kajti do sedaj bi bilo to prežgodaj, če bi pa odlašali pa prepozno. Prežgodaj iz dosti tehničnih razlogov: predvsem smo bili takoj po vojni brez lastne industrijske baze, brez energijske, težke železne in kemijske industrije. Vsa prizadevanja za dvig kmetijstva, brez teh osnovnih palog, ki so za sodobno kmetijstvo prehodnega pomena, bi pomenila »metati bob ob steno«.

Drugi razlog je vpliv posledic vojne na proizvodnjo kmetijskih pridelkov, nezadostna količina pridelkov je terjala administrativno posredovanje v boju za osiguranje prehrane delovnim množicam.

Pomanjkanje strokovnega kar je tudi v tem času predstavljajo resen problem, da ne omenjamo pomanjkanje ostalih sredstev, mehanizacije, gnojil in podobno.

Zrasle so tovarne, zgradili smo osnovno industrijo, medtem pa odlično porazili birokratizem, likvidirali način administrativnega upravljanja gospodarstva in našli doslej pot socialistične preobrazbe.

Ne izkoristiti teh pridobitev pravočasno za obnovo in dvig kmetijstva bi pa pomenilo iz-

gubljati tla izpod nog. Naše kmetijstvo je na splošno po proizvodnosti in s svojimi proizvodnimi sredstvi še na zelo nizki stopnji v primerjavi z našimi ostalimi gospodarskimi panegami, posebej še z napredkom kmetijstva v svetu. Zato bi vsak dan čakanja pomenil še večji jež med našo in svetovno kmetijsko proizvodnjo, ki se z uporabo najmodernejših sredstev in pridobitvami kmetijske znanosti nenehno veča, in potem cen na svetovnem trgu, ki ne krijejo producentom z zaostalo proizvodnjo niti vseh proizvodnih stroškov, pokopava vse kar za njo zaostaja.

Torej nas čaka kot agrarno (kmetijsko) državo ogromno delo, ne samo razvijati, temveč dohiteti v kmetijski proizvodnosti vsaj svetovno povprečje.

Pri ocenjevanju tako ogromnega dela ne bomo postali malodušni, samo če bomo dojeli vso dalekosežnost naše socialistične ureditve, ki nam daje neizčrpne možnosti zares vsestranskega napredka, nam omogoča široko ustvarjalno iniciativno. Seveda se najdejo tu in tam modrijani, pa tudi špekulanti, ki računajo, da se bo s tem zopet obrnilo vse na staro. Toda sprostitev in likvidacija administrativnega poseganja v prepuščanje vse skupaj stihijo. gospodarstvo ne pomeni, da v tem slučaju bi naše kmetijstvo doživljalo nadaljevanje predvojnega počasnega razvoja do popolne propasti in obubožanja delovnega kmeta na račun nekoliko vaških mogotcev in kapitalistov.

Bistvo socializma pa je ravno v tem, da aktivno in za-

(Nadaljevanje na 2. strani)

10. maj

na Lisci — odkritje spominske plošče maršalu Titu — mladinski tabor trboveljskega in krškega okraja

V nedeljo dopoldne, 10. maja t. l., bo na Planinskem domu na Lisci odkrita spominska plošča našemu maršalu Titu. Istočasno bo s tem v zvezi na Lisci mladinski tabor vse mladine iz Zasavja. Tja bo prišla v velikem številu mladina iz trboveljskega in krškega okraja, ki bo ponovno dokazala svojo ljubezen do svojega velikega učitelja in vzgojitelja tovariša Tita.

Naša lepa izletna točka Lisca s pred kratkim dovršenim prijetnim planinskim domom ima namreč za sabo že precej bogate tradicije in zgodovino. Zgodovinskega pomena je za jugoslovanske narode zaradi tega, ker so se tam kaj že pred vojno v stari Jugoslaviji večkrat vršila zborovanja naprednih komunističnih delavcev, ki so si morali v planinskih lepota Lisce iskati zavetišča pred žandarskimi pendreki in kopiotom. Tudi sam tovariš Tito je bil leta 1940 na enem takih zborovanj na Lisci in ravno zaradi tega je planinsko društvo Krško, ki redno skrbi za našo izletno točko, dalo iniciativno za odkritje spominske plošče maršalu Titu in jo je tudi samo izvedlo. Ker so soudeleženci takih predvojnih zborovanj na Lisci danes vidni predstavniki v družbenem in političnem dogajanju v naši državi, bo poskrbljeno, da bodo vsi taki ob tem velikem dogodku povabljeni na vrsto še slovesnost.

Mladina iz trboveljskega okraja je dala pobudo, da bi istočasno organizirali na Lisci mladinski tabor vse mladine iz Zasavja. Temu se je mladina prav rada odzvala in bo tako iz trboveljskega in krškega okraja prišlo v nedeljo na Lisco okrog 3000 mladincev in mladink. Vse organizacije se za ta pohod že vneto pripravljajo, kajti veseli jih, da bodo ob tej priliki lahko zopet dale duška svoji vnemi in ljubezni do svojega učitelja tovariša Tita in s tega mesta zopet lahko zaklicali svoje borbene mladinske pozdrave. Tam, kjer organizacije za to še ne vedo, naj se takoj ukrene vse potrebno, da bodo tudi njihovi zastopniki soudeleženi pri velikem dogodku na Lisci. Mladina iz trboveljskega okraja bo poskrbela za primerno okrasitev poti od železniške postaje do kraja prireditve, razen tega pa bo prireditveni prostor opremljen s potrebnim številom zvočnikov. Prišla bo tudi mladinska godba na pihala iz Trbovelj, ki šteje 32 godbenikov, in bo dala kvalitetne stvari v precej obsežnem programu prireditve.

Na svečanosti bodo govorili vidni predstavniki ljudske oblasti in političnega življenja. Predvidoma bo govoril Franc Leskošek-Luka.

Ne zamudimo zato lepe prilike in se udeležimo pomembnega dogodka na naši Lisci, kjer bo istočasno rajala naša mladina, ki so ji lepote naše domovine zlasti pri srcu.

B. F.

Proslava slovenskih in hrvaških partizanov na Planini

Za proslavo slovenskih in hrvaških partizanov na Planini so darovali:

Okrajna zadruga zveza Krško 150.000 din; Prevoz. Krško 10.000 din; Okrajna lovska zveza 3000 din; Andrej Čebular, Krško 1000 din; Franc Miklavčič, Brezistanica 1000 din; Jože Budič, gostilna, Catež 1000 din; Jože Kalin, Jesenice 1000 din; Jaka Kurent, Brežice 1000 din; Jože Jesenšek; Videm 1000 din; Marta Zupančič, gostilna, Videm 1000 din; Kristina Vrančič, Catež 500 din; Tone Čebular, Krško 500 din; Zadruga gostilna, Krško 500 din itd.

Partizanski tabor v Mežici

V nedeljo dne 3. maja se je v Mežici vršil velik partizanski tabor v čast I. korškega bataljona. Za Narodnim domom se je zbralo okrog 20.000 ljudi. Pod tribuno pa so se zbrali prvi borci Korškega bataljona, med njimi sedem onih, ki so leta 1943 sodelovali pri napadu na

Mežico. Med gosti so bili tudi Vida Tomšič, organizacijski sekretar CK KPS, dr. Marjan Breclj, podpredsednik izvršnega sveta in narodni heroj Viktor Avbelj in Tomo Brejc, Etbin Kristan, ing. Pavle Zavcer-Matjaž in drugi.

reševati naša vprašanja.

Posebno me veseli, kar moram poudariti, da z ozirom na negativno stališče škofov do sporazuma nj od strani države čuti nikakih posledic in da se v tem pogledu stanje ni spremenilo. Mislil sem celo, da ne bomo dobili plače, a ravno danes sem jo prejel.

Škofje niso upali samostojno reševati naša vprašanja. Posebno me veseli, kar moram poudariti, da z ozirom na negativno stališče škofov do sporazuma nj od strani države čuti nikakih posledic in da se v tem pogledu stanje ni spremenilo. Mislil sem celo, da ne bomo dobili plače, a ravno danes sem jo prejel.

Naša domovina v izgradnji

Prva tovarna parnih turbin

Na praznik dela, to je 1. maja, je pričela obratovati prva tovarna parnih turbin »Edvard Kardelj« v Karlovcu. Omenjeno tovarno so pričeli graditi že pred štirimi leti. Po dveh letih neumornega dela so se pokazali prvi uspehi, pričeli so izdelovati turbinske lopatice. Z novimi lopaticami so v najkrajšem času zamenjali vse obrabljene turbinske lopatice v naših hidrocentralah. S proizvodi te tovarne so obnovili turboagregate v termoelektrarnah v Brestanici, Trbovljah, in drugod in si s tem prihranili milijone deviz. Razen izdelave turbinskih lopatic so v tej, takrat še začasn timerovni izdelali tudi več drugih delov za parne turbine. Tako okoli 200 Dieslovih motorjev; mnogo delov za velika dvigala in pričeli izdelovati tudi prve primere stabilnih turbin.

Gradbena dela na tem objektu so v celoti končana, sedaj montirajo samo še potrebne stroje. Prvi izdelek te tovarne bodo parne turbine, ki jih bodo izdelali za termoelektrarne v Zenici, Kostolcu, Konjicini, Osijeku in za druge, prav tako pa tudi za naše ladjedelnice.

4.500.000 električnih žarnic

V tovarni električnih žarnic TEŽ v Zagrebu so v lanskem letu izdelali 4.500.000 navadnih električnih žarnic. To je doslej največja proizvodnja električnih žarnic v naši državi.

Razen navadnih bodo letos izdelali tudi mnogo opalnih žarnic, že ta mesec pa so pričeli serijsko izdelovati fluorescenčne žarnice. Predvideli so, da jih bodo izdelali približno 10.000.

Naša najmlajša industrija

Prvi proizvodi, ki jih je naša mlada radijska industrija nudila domačemu trgu, so bili 50-vatni ojačevalci. Toda pred nekaj tedni je radijska industrija izdelala za razna podjetja serijo šestih 100-vatnih razglasnih postaj. Naši delavci in strokovnjaki so vse dele, od najmanjšega do največjega in najbolj kompliciranega, izdelali sami. Tako si sedaj že vsa naša podjetja lahko nabavijo zelo pripravnno razglasno postajo, na katero lahko vključijo do 20 pet in pol vatnih zvočnikov.

Konstruktor ing. Borivoj Mencl s svojimi tehničarji pravkar končuje svojo prvo 300-vatno razglasno postajo, na katero bodo lahko priključili že 60 zvočnikov.

Pri delavcih in uslužbencah podjetja je opaziti veliko živahnost. Poseben oddelek je zaposlen na izdelavi svetilnih fluorescenčnih teles, ki smo jih doslej uvažali iz Švice in Nemčije. Podjetje »Elektrotehna« je že pred nekaj dnevi prejelo prvo serijo fluorescenčnih teles.

»Radio industrija« bo v najkrajšem času pričela izdelovati vse dele fluorescenčnih svetilnih teles izključno iz domačega materiala. Prav tako bodo pričeli izdelovati te predmete tudi za učilno razsvetljavo. Tako bodo naše mestne ulice dobile moderno razsvetljavo, ki bo mnogo cenejša in po kakovosti enakovredna inozemski.

Nainoveše vesti

Ljubljana — V velikih dvorani hotela »Union« v Ljubljani se je pričel III. kongres sindikata železničarjev Jugoslavije, ki mu prisostvuje 350 delegatov in večje število gostov. Navzoča sta tudi predstavnika železničarskih sindikalnih organizacij Grčije in Avstrije. Predsednik Centralnega odbora sindikata železničarjev Jugoslavije Rade Vučković je v svojem poročilu ugotovil, da so železničarji pri vseh dosedanjih gospodarskih in političnih uspehih naše države dali svoj prispevek. Delegacijo jugoslovanskih železničarjev je sprejel tudi predsednik Izvršnega sveta Ljudske skupščine Slovenije Miha Marinko, ter se zanimal za pereče probleme jugoslovanskih železničarjev.

Budimpešta — Na kandidatnih listah za volitve na Madžarskem, ki bodo 17. maja, se ne nahaja član Politbiroja madžarske informbirojevske partije Istvan Kovacs. Poznavači madžarskih prilik trdijo, da je Kovacs veljal za voditelja antisemitske skupine znotraj partije ter se po rehabilitaciji obtoženih zdravnikov v Moskvi sploh ni več pojavljal v javnosti. Hkrati pa se na listi nahaja Zoltan Vas, ki so ga pri nedavnih antisionističnih akcijah odstranili s položaja predsednika državnega urada za planiranje.

Bonn — Docent visoke pedagoške šole v Lidenscheidu Paul

Združništvo je odločilen činitelj za povzdigo našega zaostalega kmetijstva

(Nadaljevanje s 1. strani)

vestno usmerjamo ekonomski razvoj, tako tudi razvoj našega kmetijstva. Lep primer takšnega zavestnega usmerjanja predstavlja 8 milijard investicij, ki jih je predvidela zvezna vlada za kmetijstvo v obliki regresa na reprodukcijski material in kmetijske stroje. Od tod namreč izvira tako nizka cena umetnim gnojilom, strojem in drugim kmetijskim potrebščinam. Predvsem bo pa družba skrbela, da se bodo na vasi razvijali tudi socialistični odnosi.

Kljub vsem pogojem, ki so nam s socialistično družbeno ureditvijo dani, pa ne bo v našem kmetijstvu napredka, brez organizirane mobilizacije vsega naprednega in za preobrazbo dovzetnega življa na naši vasi.

To vlogo mobilizatorja za napredek našega kmetijstva pa je že dovolje naše združništvo, ki je že z dosedanjimi uspehi pokazalo, da bo vlogo tudi do konca izpeljalo. Le z združnim delom v raznih mogočih oblikah bomo lahko premostili jezo med našo zaostalostjo in sodobnim tehničnim razvojem kmetijstva v svetu.

Kmet, prepuščen sam sebi, ne more biti dorasel, niti ne po zavesti, še manj pa po zmoglosti in sredstvih, delu, ki nas čaka, da bi ozdravili naše kmetijstvo. Glavni cilj preobrazbe našega kmetijstva je, povišati proizvodnjo ob zmanjšanju proizvodnih stroškov.

Doseči ta cilj, pomeni naše kmetijstvo modernizirati, kar je pa edino mogoče z mehanizacijo tam, kjer so za to dani terenski pogoji, z uvajanjem naprednih metod v kmetijski proizvodnji, s preusmeritvijo kmetijske proizvodnje, tam, kjer bi se gotove panoge boljše obnesle, s povečanjem kompleksov radi rentabilnejše obdelave, z boljšo organizacijo zbiranja, predelave in plasiranja kmetijskih proizvodov, brez neposrednih posrednikov in spekulantov.

Za uspešno izvedbo takšnega programa pa moramo predvsem dvigniti socialistično zavest našega kmečkega prebivalstva, katerega večino predstavljajo mali in srednji kmetje.

Vsako združno delo mora imeti jasno politično vsebino. Ona mora izhajati iz dejstva, da je v socialistični družbi ravno ta živel zaščit pred vaškimi bogatini.

Če pogledamo sedanje stanje naših združnih organizacij in program, ki stoji pred nami, ugotavljamo nadalje potrebo povečanja in utrjevanja združne zavesti članov. Danes se ti še premalo zavedajo, da so združne njih gospodarske organizacije in orožje v bitki za napredek. Zavestno članstvo bo znalo zbrati upravne odbore in združna vodstva prave, sodobne, zavedne in poštene predstavnike, ki bodo v zdruških obvladali situacijo, vodili gospodarstvo v interesu članov.

Pot k resničnemu napredku bo pa odprta šele takrat, ko bomo s kulturno-prosvetnim in izobraževalnim delom premagali neznanje in zaostalost. Zato morajo postati združne organizacije na vasi šole napredka.

Naj ne bo člana upravnega odbora, ki ne bi poznal poslovanja združnih dejavnosti. Članji odborov, pospeševalnih odsekov morajo postati pravi strokovnjaki svoje panoge. Mladina naj si izpopolnjuje svoje splošno in strokovno znanje na tečajih. Vsem združnikom nuditi ustrezna predavanja, združna posvetila pa naj postanejo vzorni objekti za ogled in pouk. Ker se na vzglednih primerih najbolje učimo, organizirati poučne izlete in ogledne vzornih posestev.

S posvečevanjem združne lastnine in krepitvijo ekonomske moči bodo zadrage sposobni.

London — Jugoslovanska delegacija na čelu s podpredsednikom MLO Beograda Svetom Popovićem je prispejala na obisk mestu Coventryju. Predstavniki Coventryja so jugoslovanske goste zelo priščno sprejeli. Jugoslovanska delegacija je položila venec na spomenik žrtvam Coventryja iz obeh preteklih vojn ter obiskala veliko tovarno traktorjev »Ferguson«, kjer jim je direktor G. Botwood priredil kosilo. Ta obisk predstavnika Beograda in Sarajeva zopet potrjuje priateljske vezi, ki obstajajo med Veliko Britanijo in Jugoslavijo.

ne uvesti mehanizacijo. Zato ne omaloževati trgovske dejavnosti, ki z zbiranjem sredstev sploh omogočajo razvoj. Vendar naj bo težanje trgovske dejavnosti odkup. Za uspešen odkup je predvsem odločujoča agilnost upravnega odbora in zavest združnikov, ki se ne bi smeli predati na milost in nemilost trgovcem, prekupčevalcem, mešetarjem in spekulantom.

Ogromno škodo trpi naše kmetijstvo zaradi zastarelega načina kmetovanja. Brez investicij, samo z malo dobre volje in strokovnega pouka lahko odkrijemo milijone skrite rezerve.

Tako bi z razkuževanjem semen, z izbiro boljših sort, z zatiranjem škodljivcev, s smotnim kolobarjem, z umno zrejo in odbiro živine in podobnimi ukrepi neprimerno povečali dohodke. S takim delom naj bi se bavili pospeševalni odseki pri zdruških. Povdarjamo, da ni namen pospeševalnih odsekov dati podpore, deliti otrobe in podobno. Odseki naj v praksi uvajajo po panogah napredne ukrepe in metode.

Kjer ne odgovarja teren, ali se gotove panoge kmetijske proizvodnje ne izplačajo, moramo misliti na preusmeritev

Ako imate sorodnika v inozemstvu, naročite za njega »POSAVSKI TEDNIK«, da bo seznanjen z novicami v domovini. Napravite mu to veselje in hvaličen Vam bo!

proizvodnje. Pri nas imamo vse pogoje za razvoj sardarstva in vinogradništva z živinorejo. Seveda bo najdonosnejša intenzivna obdelava kvalitetnih sort in vzreja plemenske živine.

Komplekse povečavamo zaradi rentabilnejše strojne obdelave. Kdor je dovolj razumen bo znal oceniti prednosti takega sodelovanja v vidu združevanja parcel več združnikov na ustreznem kompleksu, kjer se bo ceneje skupno ocenjevalo s stroji, s tem, da se lastništvo ne spreminja. Ponekod bomo problem mnogo razdrobljenosti lahko rešili tudi s komasacijo. Kjer bo zemlja na pretek, bomo pa ustavnjavljali združna posvetila in socialistična kmetijska podjetja.

Vidimo, da nam sredstev in oblik dela za dvig kmetijstva ne manjka. Čeprav imamo že precej dobrih združenj, ki se v nakazani smeri že razvijajo, prevladujejo še vedno take, kjer je daljnji razvoj, ko je bila trgovina enkrat vpeljana, ustavila. Po navadi vedrilo v takih zdruških poslovanje ali upravniki, oni mislijo za vse, pa tudi za upravni odbor. Upravljajo posvetila ali ekonomije, vodijo trgovine, ostale dejavnosti, odseke, sadijo nasade, vozijo traktorje, prodajajo ciklorje, organizirajo škropljenje in razumljivo težijo, da vsega ne zmorejo. Medtem ždi v vasi dosti sposobnih članov, ki bi lahko boljše upravljali združno in vse odseke. V takih slučajih bo potrebno začeti zdraviti pri korenju.

Kljub navedenim pomanjkljivostim v preteklem letu je storilo naše združništvo ogromen korak naprej, to je dokazala letna skupščina OZZ, ki se je vršil koncem minulega meseca.

Kako so zadrage poslovale?

Članstvo SKZ kakor tudi KDZ je v celoti pozdravilo nakazano novo linijo KPJ ter jo začelo v praksi izvajati. Združna zborovanja in konference ter iz tega izvedeni sklepi so pozitivno vplivali na razvoj in utrjevanje našega združništva in združne zavesti. Letošnji občni zbor se je vršil v zadovoljivem poletu našega združništva.

K celotni utrditvi naših združenj je veliko pripomogel razvoj posameznih odsekov, dograditev nekaterih združnih objektov, nabava potrebnih strojev in pristopanje k obnovi. Za vso to dejavnost so sprejele z druge od države preko 40 milijonov dinarjev dolgoročnih investicijskih kreditov. Naši kmetijski strokovnjaki so ogromno pripomogli pri razvoju posameznih odsekov.

V tekočem poslovnem letu so KZ prodale za 529.223.531 din. potrošnega blaga, t. j. za 236 milijonov 689.532 din več kot v letu 1951. Gostinski obrati KZ pa so napravili prometa za 24.098.299 din. Iz gornjega vidimo, da so zadrage z istim številom nameščenega kadra opravile prometa za 130 odstotkov več kot v letu 1951, kar pokazuje seveda večje količine uporabe potrošnega blaga na našem podeželju. V času tega poslovanja so vse zadrage v okraju ustvarile 42.381.325 din čistega dobička. Od tega zneska odobele največji del na odkupe, in sicer 36.830.923 din, ostalo pa so

dohodki raznih delavnic, odsekov in posestev. Napram tem so zadrage v letu 1952 ustvarile tri in polkrat več dobička kot v letu 1951, v katerem je ta znašal 12.447.404 din.

Kljub vidnim dobrim rezultatom je potrebno poudariti tudi slabe strani v poslovanju združenj. Tako še vedno dolguje članstvo na neplačanih deležih 2.634.615 din, dolžniki za primanjkljaje dolgujejo 2.970.835 din, sporne terjatve znašajo 771.495 din, torej skupno 6 milijonov 376.845 din. Računajoč, da morajo zadrage plačevati 5-odstotne obresti od kreditov, znaša letna izguba samo na teh obrestih 318.842 din, na drugi strani pa bi KZ lahko za teh 6 milijonov din dvignile svoja obratna sredstva.

Izredno važna naloga OZZ, UO in NO kakor tudi celotnega članstva je, da se tudi v bodoče odločno borimo proti vsem škodljivcem združne imovine. Nekateri zadrage imajo še vedno za skoraj tri milijone nekritih primanjkljajev, ki so jih povzročili razni brezvestni združni nameščenci. Vse to povzroča zdruškom materialno in moralno izgubo, medtem ko si na drugi strani ustvarjajo podednici komodno življenje.

Na samem terenu so vse KDZ, razen Leskovca, prešle v reorganizacijo odn. likvidacijo. Od desetih obstoječih KDZ je na osnovi sklepa občenega zbora

šeš prešlo v likvidacijo, t. j. Bučka, Vel. Podlog, Stara vas-Bizelsko, Bizelsko, Log in Sentjanž, medtem ko so se tri reorganizirale v združna posvetila SKZ, t. j. Boštanj, Bistrica in Pišce. Vendar se ta združna posvetila, predvsem v Boštanju in Bistrici, niso do pred kratkim notranje konsolidirala. Ni bilo rešeno vprašanje zemljišča, ki ga naj posvetilo v upravljanju. No, mislim, da je ta stvar sedaj urejena. Vprašanje pa je še vedno odprto, kak naj bo odnos upravnega odbora posvetila do SKZ v pogledu gospodarjenja, najmanjše kreditov, delitve dobička itd. Prav tako ni rešeno vprašanje socialnega zavarovanja in otroških doklad. Vse te stvari se proučujejo in bodo prej ali slej zadovoljivo rešene.

Je pa še drugo vprašanje, da n. pr. SKZ ne kažejo pravega razumevanja do teh posestev. Najbolj vidno se je to pokazalo v Boštanju in Bistrici. Že na samih občnih zborih se je s težavo doseglo, da je sploh prišlo do sklepa, da se reorganizirane KDZ priključijo KZ v obliki združnega posvetila. Tudi pozneje smo videli, da obstoji pri nekaterih članih KZ, kakor tudi pri vodečih ljudeh občine, tendenca, da se tako posvetilo razbije, zemlja pa dodeli nazaj agrarnim interesom odnosno privatnim kmetom. Ti ljudje ne vidijo izredno važnega pomena, ki ga imajo ta posvetila v cilju pridelovanja trsnega in sadnega materiala, vzgoje plemenske živine, raznih gnojilnih poizkusov, poizkusov v borbi proti raznim boleznim in škodljivcem in končno v rednem zaslužku ljudi, ki delajo na teh posestvih.

Obnova vinogradov in sadovnjakov

Kot drugo izredno važno vprašanje se je že v preteklem letu postavljalo pred naš upravni odbor OZZ, kako pristopiti k obnovi naših vinogradov in sadovnjakov. OZZ se je zavedala, da brez teške mehanizacije ni mogoče pristopiti k tej. V ta namen je naše trgovsko podjetje dobavilo tri težke traktorje-goseničarje, en težki rigolni plug za rigoljanje do 1 m in dva lažja pluga za globine do 80 cm.

Ko se je začelo strojno rigoljanje, so privatniki po večini gledali v to delo z nezaupanjem. Kaj kmalu pa so spoznali s tem veliko pridobitev, ki bo koristila ne samo socialističnemu sektorju, temveč tudi privatnikom. Vsi oni, ki so se posluževali strojnega rigoljanja, so danes zadovoljni z izvršenim delom, posebno pa še s ceno.

V preteklem letu so KZ tudi v pogledu združnih gradenj in nabave strojev dobile pomoč v kreditih. Za združne domove je bilo danih 5 milijonov dinarjev. Poleg tega kredita so KZ tudi same investirale precejšnje zneske. KZ v Globokem in Dobovi so zgradile združne domove izključno s svojimi sredstvi.

Nadalje so KZ prejele 8 milijonov 160.000 din kreditov za gradnje gospodarskih objektov, in sicer je dobilo kredit v ta namen 12 zadrug. Ta sredstva so v glavnem porabljena za adaptacijo že obstoječih zgradb. Preteklo leto so zadrage nabavile tudi precej strojev in to: 13 traktorjev znamke Steyr in Deutz ter dva Unimog. Prav

tako so bile za te traktorje nabavljene priklopnice in ostali priključki, da ne govorimo o nabavi mazalnih sredstev in goriva.

Skupno je danes v okraju 26 traktorjev in 3 goseničarji. Ako na kratko resumiramo investicijske kredite v l. 1952, je stanje sledeče:

1. za nasade	17.000.000.—
2. za stroje	13.820.000.—
3. za zadr. gradnje	8.160.000.—
4. za zadr. domove	5.000.000.—
5. za živino	3.300.000.—

Skupaj 47.280.000.—

Kar se tiče celokupne mehanizacije, je treba poudariti, da so KZ v lanskem letu nabavile precej prevoznih sredstev in ostalih strojev. Težnja za nabavo nadaljnjega mehanizacije, posebno traktorjev za kmetijska dela, obstoji skoro pri vseh zdruških. Posebno pri tistih, ki še nimajo traktorjev. Nedoletek pa je pri večini KZ ta, da se premalo skrbi, kako so stroji oskrbovani in hranjeni. Traktor se uporablja večinoma za razne prevoze, ni pa zadosti izkoriščen za oranje in ostala dela v kmetijstvu.

V šestih zdruških imamo danes aktivne živinorejske odseke, kjer so začeli izvajati selekcijo, izvedli molzno kontrolo in rodovnik. V nadaljnjih osmih zdruških živinorejski odseki zadovoljivo delujejo, samo še niso vpeljali molzne kontrole. Poleg omenjenega dela resujejo živinorejski odseki uspešno vprašanje pomanjkanja kvalitetnih plemenjakov; tako jih je danes že več kot ena tretjina v združni lasti. Proti širjenju okužb uvajajo plemenilne kroge in organizirajo masovne veterinarske preglede. Letos moramo še nadalje razširiti mrežo živinorejskih odsekov, obstoječe pa utrditi. Organizirali bomo štiri lokalne živinorejske razstave in sodelovali z zbrano živino na veliki okrajni kmetijski razstavi.

Neposredno pred nami stoji naloga ustanovitve poljedelskih odsekov in v njih sklopu organizirati semensko službo. Za koordinacijo dela, organizacijsko in strokovno pomoč tem odsekom je pa potrebno, pospešiti delo živinorejskega, sadjarsko-vinogradniškega in poljedelskega odbora pri zvezi.

Letošnjih tečajev je bilo: 14 kmetijsko-izobraževalnih s povprečno 34 urami in 25 tečajniški, skupaj 487 ur; 5 kombiniranih (kmetijski in gospodinski) s povprečno 22 tečajniki in 168 urami, skupaj 841 ur; 18 gospodinskih s povprečno 107 urami in 24 tečajnicami, skupaj 1929 ur. Povprečno je bilo na tečajih 24 tečajnikov, s katerimi je bilo prirejenih 3257 ur predavanj. Zavedati se moramo, da je prvi korak k napredku v izobraževanju naše mladine, kako se naj uporabljajo vsa moderna sredstva in mehanizacija v hrbti proti nazadnjaštvu in vsem mogočim predsodkom, storjen.

Za dosežene uspehe se je treba zahvaliti vsem onim prosvetnim delavcem po naših hribih, ki so s svojo organizacijsko sposobnostjo pripomogli KZ za uspešno izvedbo teh tečajev, ter vsem kmetijskim strokovnjakom, ki so održavali predavanja na teh tečajih.

Reorganizacija vinarskih združenj

Kot poseben problem bi se na kratko dotaknili reorganizacije vinarskih združenj. O stanju VZ in njih dosedanj vlogi pri obnovi vinogradništva je bilo že priobčeno v okrajnem časopisju.

Kakor v celotnem našem gospodarskem sistemu gre tudi pri reorganizaciji VZ za uveljavitev ekonomske demokracije, t. j., da naj sam proizvajalec-vinogradnik odloča, kam in zakaj se bo uporabil višek njegovega dela, ne pa, da bodo o tem odločali razni birokrati, si delili razne nagrade, zidali za vinogradnika nepotrebne stvari in končno popivali na račun tega siromakavina-vinogradnika. Prav je, da so ljudje v VZ odnošno v bodočih vinarskih podjetjih, ki skrbijo za dobro šolanje in prodajo vina, za svoje delo pravilno nagrajeni; smatram pa, da se morajo vsi viski uporabljati za pomoč pri obnovi vinogradov oz. za centralne svrhe, ki imajo neposredno za cilj pomagati tej obnovi (kot n. pr. krepitev osnovnih sredstev samih podjetij), pomoč terenski postaji pri OLO itd. Za glavnega proizvajalca pa morajo sedaj in v bodoče smatrati vinogradnika. Zato se enkrat poudarjam, da mora ta proizvajalec imeti sam osebno ali pa po svojih voljnih zastopnikih pravico odločanja, kje se naj uporabijo viski, ustvarjeni bodisi v vinarskem odseku KZ ali pa vinarskem podjetju.

Naloga OZZ ter upravnega odbora in delovnega kolektiva teh podjetij pa je, da se ustvarjajo demokratični in socialistični odnosi v podjetju, da se posluje na podlagi gospodarskega računa, da se uvede umno kletarjenje in končno, da se prepreči vsako razsipavanje združne imovine.

Dogodki po svetu

Največji delavski praznik — 1. maj — so delovne množice svetla proslavile na najrazličnejše načine. Pri nas so ga proslavile v zavesti, da si kot glavni nosilci ljudske oblasti grade boljše bodočnost in da jih pri tem ne more zadržati nobena sila. V zahodnih kapitalističnih deželah so ga ponekod proslavile z manifestacijami in zborovanji, kjer so dale duška svojem nezadovoljstvu nad delavskemu razredu sovražnimi vladami ali režimi. Zato ni manjkalo tudi spopadov s policijo. V polkolonialnih deželah so oblasti zborovanja in povorke prepovedale, zavečajoč se, da bi tudi ob tem dnevu prišle na dan težnje zatiranih množic po neodvisnosti in popolni svobodi. V mnogih državah so manifestacije po vestih tujih agencij potekle na zunaj sicer v redu, vendar so bile policijske sile v stalni pripravljenosti. Kominformistične proslave pa so imele že običajno obliko: zborovanja, govori in povorke so služile samo kot hvalospev domačemu režimu.

Prvi maj ni samo praznik vseh delovnih ljudi sveta, temveč je hkrati tudi simbol miru in mednarodnega sodelovanja naprednih ljudi vsega sveta. Zal pa razvoj mednarodnih dogodkov teh dni ne kaže posebno bodrilnega lica. Vse tiste, ki so pričakovali v pričetku maja konec korejske tragedije in pričetek širših razgovorov o vprašanju daljnega Vzhoda, so pogajanja v Panmudžumu presenetila. Medtem ko je zamenjava ranjenih in bolnih vojni ujetnikov potekala v najlepšem redu, pa so se razgovori o nadaljevanju pogajanj za premirje spei zaustavili. Delegaciji borečih se strank se namreč ne moreta sporazumeti, kaj naj storita z onimi severnokorejskimi in kitajskimi vojnimi ujetniki, ki se po podpisnem premirju ne bodo hoteli vrniti v domovino. Zedinili sta se, naj jih začasno sprejme ena od nevtralnih držav. Združeno poveljstvo se zavzema za Švico ali Švedsko, severna delegacija pa za Indijo, Indonezijo ali Pakistan.

Zadnje dni je že kazalo, da se bosta obe stranki zedinili za Pakistan. Sedaj pa je Združeno poveljstvo predložilo, naj bi te ujetnike zbrali na nevtralnem področju nekje na Koreji, nadzorstvo nad njimi pa prepustili mešanji, nepristranski komisiji. V času, ko to poročamo, severnokorejsko-kitajska delegacija še ni odgovorila na ta predlog. Preostajajo torej samo domneve, ki pa žal še ničesar ne povedo.

Francoske oblasti v Tunisu so te dni zaprle večje število nacionalističnih prvakov, ki se bore za popolno samostojnost dežele. Predstavniki nacionalistične stranke »Neodestura«, ki so morali pobegniti pred francoskim nasiljem v tujino, so izjavili, da bodo zahtevali od arabskih držav, naj tuniško vprašanje znova sprožijo pred Varnostnim svetom, ker pomeni v resnici nevarnost za mir na tem delu sveta.

Francoske kolonialne oblasti pa še huje tare položaj v Indokini. Poročilo smo že, da so osvobodilne sile Ho Si Minha vdrele v drugo od treh držav indokitajskega polotoka, v Laos, in so že tik pred njegovim glavnim mestom. Francozi ga bodo skupno s četami domačega carja branili. Največje ofenzivno vietnamskih čet poljsnjuzivo v svetu na najrazličnejše načine. Sodiijo naj bi bila za tem dejanjem tiči Peking, ki hoče spopad v Jugovzhodni Aziji razširiti, hkrati pa odvrniti svetovno zanimanje od korejskega vprašanja. Indokina naj bi postala vojno prizorišče, v katerega bi se poleg Francije zagrizle tudi ZDA in tako umaknile svojo pozornost od neposrednih dogajanj na daljnem Vzhodu. Znano je, da je sedanja Eisenhowerjeva vlada dodelila v svojem proračunu velike vsote prav za obrambo Indokine. S tem namerava rešiti Francijo pred neizbežno finančno krizo, pa tudi katastrofo v Indokini.

One sile, ki se na vso moč potegujejo za pomiritev na Koreji, imajo prav, ko trde, da bi lahko širša pogajanja po podpisovanju premirja na Koreji med zainteresiranimi vesilami in prizadetimi državami naredila konec vojnimi operacijam v Indokini in na Malajskem. Sicer se bo težje spopadov samo presnelo s Koreje v Indokino.

Iz Argentine poročajo o velikih gonih predsednika Perona proti opozicijskim strankam, ki jih baje podpirajo ZDA. Kaže, da bo Peron posegel celo po diktaturi, da bi uničil odporiško gibanje in uvedel red. Doslej je namreč bilo organiziranih več atentatov nanj in na člane njegove vlade.

Novice in dopisi iz naših krajev

Prvomajske proslave V KRŠKEM

Na predvečer 1. maja so se že ob sedmi uri zvečer zbirali ljudje pred gimnazijskim poslopjem v Krškem. Z godbo na čelu je krenila povorka čez mesto ter nato na Videm. Nazaj grede pa se je ustavila na sejmišču, kjer je zbrani množici govoril tov. Rihtar o pomenu delavskega praznika 1. maja.

V BREŠČICAH

Na predvečer delavskega praznika se je pričelo pred občinskim ljudskim odborom zbirati delovno ljudstvo občine Breščice. Formirana je bila povorka z gasilsko godbo na čelu, ki je krenila po trgu do železniške postaje, nakar se je vrnila pred gasilski dom, kjer je predsednik sindikata tov. Kostevc imel kratek nagovor, moški pevski zbor je pa zapel dve pesmi. Kot zaključek je godba na pihala zaigrala državno himno.

V Artičah so se na dan 1. maja zbrali šahisti Celuloze in domačini, kjer so odigrali turnir na 8 deshak. Zmagali so celulozarji, dočim so v ostrem streljanju bili enaki. Popoldne se je razvila sproščena zabava.

Tudi v Kapelah so dostojno proslavili praznik dela. V dvorani gasilskega doma so pionirji in cibernički zbori odigrali turnir na 8 deshak. Zmagali so celulozarji, dočim so v ostrem streljanju bili enaki. Popoldne se je razvila sproščena zabava.

BREŽICE

Vajenska šola za trgovsko stroko. Med najbolj marljive obiskovalce vseh brežiških kulturnoprosvetnih prirediteljstev štejemo nedvomno mladino naše trgovske vajenske šole. Čeprav daje ta živahna primorska mladina prav prijetno razgiban značaj vsemu mestnemu življenju, večina Brežičanov ne ve kaj več o njej. Bivšo meščansko šolo, ki je med vojno bila požgana, so obnovili in v njej najprej namestili trgovski tečaj, od leta 1951 pa služi za vajensko šolo trgovske stroke za vso Primorsko in koprski okraj STO. Razen brežiške so še štiri take šole na Slovenskem. Učenci in učence trgovske stroke so pol leta v praktičnem učenju v trgovini, nato pa se pol leta izobražujejo teoretično v šoli, ki ji je dodeljen tudi internat. Šola je triletna. Drugi letnik ima letos celo vzporednico. Vseh mladincev je 103. Ravnatelj in dva stalna predavatelja so ekonomisti, deset predavateljev pa je honorarnih. Napredek v šoli je zelo dober. Vsekar se je dobro izkazala svoječasna sprememba v tem smislu, da se zahteva dovršena nižja gimnazija za sprejem v trgovski uk. Učenci so zlasti v vsakodnevnem stiku s tukajšnjimi trgovinami, večja podjetja pa obiskujejo tudi v Zagrebu, posebno razne razstave. Dva kina v Brežicah pospešujeta njihovo izobrazbo in zabavo. Ni ga predavanja ne v Prosvetni dvorani ne v dvorani JLA, kjer ne bi bilo videti običajno zelo velike skupine primorskih trgovskih vajencev, ki prihajajo poglabljati svoje znanje tudi takrat, ko Brežičanov skoro ne opaziš med poslušalci. Internat v šoli je odlično urejen: kopalnica s prhami, toplo in mrzlo vodo, kuhinja s štedilnikom, kakršnega imajo le največji hoteli. Solški vrt daje vsi potrebno zelenjavo, ki je vedno pri roki. Šola je zavod s samostojnim finansiranjem in nima finančnih težav, ker ga podpirajo trgovska podjetja na Primorskem in Trgovinska zbornica, zavečajo se dobro, da velja tudi za trgovske uslužbenke enako kot za vse druge stroke: socializem in demokracija potrebujeta vsak dan bolj izobražene ljudi. Vodstvo naše šole apelira na brežiška trgovska podjetja, s katerimi je sicer stalno v najlepših odnosih, naj bi ji poslala čim več predavateljev za razne seminarje, na oblastvene kroge pa, naj dovolijo šoli nemoten razvoj, saj

je bilo poslopje le za šolo zgrajeno in bi bilo vsako preurejanje stavbe za kaj drugega nesmotno.

Novo slaščičarno je odprl Lojze Strašek na Kardeljevi cesti nasproti pošte. S tem je pridobila tudi čakalnica avtobusnih potnikov na udobnosti, ker so v njej postavljene mizice in stoli. Poslovni prostor slaščičarne pa je predeljen od čakalnice za lepo leseno steno.

Novorojenček je bilo v brežiški bolnici letos aprila 51, od teh 22 dečkov. Letošnji marec jih izkazuje 65, februar 56 in januar 58.

Oddelke znamenitih spominov NOB v Posavskem muzeju bodo srede maja prenovljeni. Nabralo se je toliko gradiva, da bo vsebovala cela velika okrogla soba v severovzhodnem stolpu izključno spominke iz Kozjanskega okraja. Muzej že čuti resno potrebo po razširjenju prostorov in bo treba v kratkem misliti na priključitev zapadne strani gradu, s čimer bi zavzel celotno drugo nadstropje brežiškega gradu.

KAKO SMO PROSLAVILI PRVI OBČINSKI PRAZNIK TRŽIŠČA

Kot je bilo že objavljeno, smo 21. aprila proslavili v Tržišču svoj prvi občinski praznik.

Na predvečer našega praznika smo zakurili kresove na Malkovcu in Tržišču in ob močnih detonacijah možnarjev in petju partizanskih pesmi obujali spomine na večere ob partizanskem tabornem ognju. 21. aprila si že v zgodnjih jutranjih urah opazil praznično razpoloženje vaščanov. Ob 8. zjutraj se je pričela slavnostna seja občinskega odbora, kjer je govoril predsednik tov. Tisu. Nato je v dvorani nastopilo KUD Tržišče, ki je proti pričakovanju izvedlo pester spored. Po končani akademiji je povorka krenila s harmoniko na čelu proti Malkovcu, kjer je bil partizanski miting. Ko smo prišli

na Malkovec, so mladinci predvojaške vzgoje pod vodstvom komandirja praktično prikazali napad partizanov na Italijane, ki so ropali vas in hoteli odpeljati ljudi. Po napadu smo se zbrali na prostoru, ki je bil pripravljen za miting in okrašen z zelenjem in zastavami.

Tako smo občani Tržišča dostojno in svečano proslavili svoj prvi občinski praznik, ki nam bo ostal v trajnem spominu. Vsi prebivalci, posebno pa Malkovčani, so pokazali, da jim je drag vsak spomin na težke dni okupacije in da so ponosni na svoje žrtve.

Ob tej priliki se v imenu preživelih borcev naše občine tovariših zahvaljujem pripravljalnemu odboru, ki se je z vso resnostjo oprijel svojega dela, vsem množičnim organizacijam in posameznikom, ki so sodelovali pri pripravi in vsem občanom za tako številno udeležbo.

L. Lenič

ARTIČE

Dijaki nižje gimnazije v Artičah so pripravili razstavo slovenske knjige, ki bo odprta do 15. maja v prostorih nižje gimnazije. Na razstavi je poleg številnih knjig, slik in grafiknov tudi večje število rokopisov slovenskih književnikov Aškerc, Meška, Pinžgarja, Preliha, Župančiča, Gradnika, Sorlija, Vojnoviča, Vide Brestove, Mraka, Potrča, Vladimirja Levstika in drugih. Na razstavo, ki je odprta vsako popoldne od dveh do šestih, opozarjamo in bomo o njej še poročali.

Kronika nesreč

Strelna je ubila Ivana Rožmana, kmeta z Brezine, ko je v ponedeljek popoldne za trenutek stopil do vodovodne pipe pod streho pri poslopju Invalidskega podjetja »Sodarnstvo« blizu kolodvora.

Z vrtiljaka je padla med zabavo 1. maja 35-letna Slava Hotko iz Gaberja in si hudo poškodovala hrbtenico.

Pišee

Nad znamenito Pleteršnikovo hišo je imel prejšnji poštar svoj čas mlad kostanjev gaj. Pred dobrih 30 leti je deloma sam, deloma po drugih dal pocičiti večje število kostanjev z maronijem, zlahtnim kostanjem iz Goriške, kar je bilo takrat zvezano s precejšnjimi stroški, ker so bili cepiči razmeroma dragi. 5 do 6 cepljenih kostanjev se je v tej izborni južni legi krasno razvilo, dosegli so debelost telegrafskih stebrov. Začeli so bogato roditi, posebno še lanske jesen, kar so izkoristale nekatere stranke in uživale izdaten sad. Kakor vsa druga posestva je prišel tudi gaj v last tukajšnje ekonomije. Ta pa ni vedela, kako dragocen zaklad jim je padel s tem gajem v roke. Zato je dala lansko zimo vseh 6 maronijev posekati in uničiti z

drugimi kostanji vred za malovreden jamski les. Ko bi se hoteli zanimati, bi lahko za maronije zvedela. Ker je cena jamskemu lesu rasla, zato je moralo brez pomisleka pasti, karkoli je bilo za jamski les porabno, akoravno je bilo zlahtno sadno drevo. Toda ta kalkulacija je prav kratkovidna. Ekonomija si s prodajo teh šestih stebel ne bo mogla dosti pomagati. Sebi pa je napravila z uničenjem tridesetih maronijev nepopravljivo škodo, kajti kostanji bi iz leta v leto bolj rodili, čigar sad bi šel dobro v denar, kakor vse pišeče sadje. In na petih do šestih drevesih bi rasla letno znatna količina maronijev, tako da bi imela ekonomija v bodočnosti postopoma vedno večje dohodke.

J. M.

Mladina sevnške Svobode poje

Mladina Sevnice se je zbrala pod okriljem Svobode in pridno poje narodne in umetne pesmi. Kar lepo je videti in slišati same mlade pevce, 24 deklet in 19 fantov, ki so se lotili narodnih in tudi nekaterih težjih umetnih skladb, katerim da pevovodja Ludvik Ahačič, šolski upravitelj v Sevnici, pravo dinamiko in dobro doživetje. Mladina je itak prav doživljala predvsem za našo lepo narodno pesem in ta jim je še posebno šla od srca. Meščani zbor je zlasti lepo zapel Pesem o svobodi. Ko bi jaz vedela o mladini, ki jo jaz vedela o mladini. Zborovska disciplina je prav dobra. Mlada grla sicer še niso povsem sigurna pri prehodu iz pianissima v fortissimo, pazila bodo še malo bolj na naraščanje in pojevanje ter na podaljšanje not in zbor bo bliže popolnosti. Dobro so zapeli tudi včetrček 20 slovenskih narodnih pesmi v priredbi in spremljavi M. Planinška. Malo je bil sicer venček dolg in ker je bil na koncu, so bili pevci že utrujeni, pa so vendar vzdržali in želi mnogo priznanja.

V sestavu zbora je tudi moški kvintet, sestavljen iz sočnih glasov in to tvori nekako osrednjo točko. Odlično je izvajal Tam dol po ravnem polju, Zdravico od sv. Roka in Meni vseeno je. Vidi se, da so v kvintetu že precej šolani glasovi in se lahko loti tudi težjih del.

Zbor in kvintet sta pela že v Sevnici, gostovala pa tudi v Hrastniku in v Artičah. O priključitvi mladinskega tabora in odkritju spominske plošče maršalu Titu na Lisci dne 10. maja bodo tudi tja ponesli svoje sočne in mlade glasove, saj so mladi, polni življenja in energije in prav je, da vse to obračajo v pravilno kulturno prosvetno delo svojega kraja. Zboru in njegovemu pevovodji moramo k uspehu in napredku samo čestitati ter želeči, da ponesejo našo pesem tudi v druge kraje, kjer naj predramijo mladino in ji dokažejo, da se mladina najlaže združi v kolonistično delo. Mladi rod je bil sposoben v svobodi ustvariti v delovnih akcijah že velikanska dela, pa je zmogel tudi na kulturno prosvetnem polju zatorati magari v ledino.

JK

DELOVNI KOLEKTIV

KOPITARNE SEVNICA

čestita vsem delovnim kolektivom k Dnevu zmage, želeč obilo uspehov pri gradnji socializma.

Otmar Cvirni:

I. mednarodna tekma jamarjev v Čateških toplicah

Odele v nežno zelenje mlade vigredi so se na praznik dela predramile idilične Čateške toplice v pričakovanju velikega dogodka. Ta kraj so namreč izbrali naši lovci na pobudo okrajne lovske zveze (OLZ) Krško in v povezavi s Kinološkim združenjem Slovenije (KUS), da v njem in v njegovi bližini okolici priredijo dvodnevno medrepubliško tekmo jamarjev in terierjev, doslej največjo prireditev te vrste v naši državi. Pa so se res dobro odrezali!

Tekmovanja psov jamarjev (jazbecarjev in terierjev) niso tekmovalna v tekanju ali lajanju, kakor si to nekateri nestrastni lovci na pobudo strokovnjaki naivno predstavljajo. To so izredno stroge preizkušnje naših štirinožnih prijateljev, ki imajo namen ločiti plevel od zrnja in ohraniti za plemenitev samo one pse, ki po svoji zunanji gradnji ustrezajo standardu in po svoji zasnovi za lovsko rabo obetajo sebi enake potomce in s tem lovcu koristne pomočnike. Ze naziv jamarji pove, da se ti psi prvenstveno rabijo za delo v jamah in broljih, iz katerih morajo pregnati lisice ali jazbeca, ali pa ju v njih pokončati. Zaradi tega zahtevamo od teh psov, da so izredno srčni in borbeni. Pa tudi pri lovskem delu nad zemljo in v vodi naj pomagajo svojem gospodarju. Zasledujoč te smotre, obstaja tudi preizkušnja jamarjev na tekmi iz ocenitve zunanjosti psa, njegovega dela v umetnem rovu, v katerem se mora spoprijeti z lisico in z jazbecem in končno iz ocenitve njegovega dela nad zemljo v lovišču po zajčji sledi in v vodi. Zunanost in delo psov ocenjujejo za to posebno strokovno šolani in izprašani sodniki na podlagi posebnega pravilnika po točkah.

Dasi mladini kinologij, so se lovci OLZ Krško z vso resnostjo in z veliko vnemo lotili obširnih priprav za organizacijo te prireditve. Vzorno so pripravili tekmovalni umetni rov in izbrali tudi za to posebno lep kraj v bližini zdravilišča v različnih loviščih so nalovili prmerno število živih lisic in jazbecov ter jih skrbno vložene v posebne zaboje ob pravem času pripeljali na tekmovališče. Izbrali so najlepše predele bližnjih lovišč za delo nad zemljo in potrebno število vzornih domačih lovcov kot vodnikov tekmovalcev in sodnikov. Organizirali so prevoz tekmovalcev in drugih udeležencev iz postaje, pripravili bogat sročolov, organizirali gozdo, prehrano, pijačo in prenočišča — skratka — prav do zadnje podrobnosti je bilo vse vzorno pripravljeno takrat, ko se je po mračnem jutru 1. maja široko nasmejalo zlato sončce in so tekmovalci in člani ocenjevalnih komisij poleg neštevitih gledalcev iz vseh smeri pritisnili v Toplice.

KUS je za to prireditev odredilo 6 sodnikov in sicer glede na njen medrepubliški značaj — tri Slovence (Stare Bruno, Konrad Mirko in Cvirni Otmar), tri Hrvate (Orban Patimir, Došen Krešimir, dr. Oto Rohr) ter dva sodniška pravnikarja (Vončina Tatjana in Jež Mirko). Pa so komaj zmogli, saj je bilo privedenih 50 psov iz najrazličnejših krajev naše republike in iz sosedne Hrvatske. Po programu je sodnik Stare opravil popoldne zunanjo oceno privedenih psov. Ko so prispeli z dopoldanskimi vlakci še ostali sodniki, so tekmovalci izrežali tekmovalne številke in se takoj porazdelili v posamezne skupine za delo v umetnem rovu in nad zemljo v lovišču. Oglušujoče pasje lajanje je že od daleč privlačilo nešteto gledalcev k tekmovalcem v umetnem rovu, tej najbolj zanimivi disciplini jamarjskih tekem. Pa so res imeli kaj videti, saj so posamezni, posebno ostrji psi, pokazali prava junaštva. Dejansko je komaj verjeti, da zagrabi majhen pišček s sigurnim smrtonosnim prijemom odraslo lisico in celo

jazbeca, ki je skoraj dvakrat tolikšen, in ga izvleče iz rova. Pa smo se mogli o tem prepričati v nekaj primerih, kar kaže, da so si znali naši domači lovci, čeprav še ne razpolagajo z velikimi izkuštvji, vzrediti prav odlične pasje material in s tem prvostvorne pomočnike za svoje delo.

Tekme v lovišču po zajčji sledi in v vodi, čeprav nič manj zanimive, vendar niso bile predmet tako množične pozornosti. Je pač treba pri tem precej vztrajno pešati, dokler slednji psiček ne iztakne in požene svojega zajčka, vendar so se tudi tukaj skoraj vsi tekmovalci prav lepo odrezali.

Posebno senzacijo je povzročil dreser tov. Klemenčič, ki je s pomočjo svojega vzorno vzgojenega foksterierja in prekrasnega dolgodlaknega nemškega ovčarja v dveh predavanjih zbranim gledalcem nazorno razodel skrivnosti pasje dresure. Za svoja poučna in nadvse zanimiva izvajanja je želel obilo zasluženega priznanja.

Vmes se je vršilo streljanje na tarčo; izžrebani so bili številni dobitki bogatega srečolova in popularna neumorna glasba iz Dobove je zvalila na plesišče stari mlade. V soboto so se na povabilo domačih lovcov — organizatorjev prireditve — sestali sodniki in dru-

gi gostje z njimi na poslovilnem večeru, ki je izzvenel v najlepšem bratskem razpoloženju z zagotovilo, da bomo tekme jamarjev v Čateških toplicah še ponovili.

V nedeljo so končno sodniki po večurni konferenci izračunali rezultate tekmovalcev, ki jih je popoldne razglasil predsednik KUS in sodnik tovariš Bruno Stare. Od 45 tekmovalcev je bilo na pravih 20 psov, od teh 3 s prvo, 7 z drugo in 10 s tretjo nagrado.

Kinološki dnevi v Čateških toplicah pomenijo velik uspeh na polju slovenske kinologije. Za to gre posebno priznanje agilnemu predsedniku OLZ Čolariču Lojzetu in njegovim sodelavcem — vodji tekme Jurečiču Jožetu, Oršančiču Otonu, ing. Sušteršiču Dušanu in Jelavšiču Lojzetu, zlasti pa tudi predsedniku KUS tov. Brunu Stareu.

Nam udeležencem bodo ti dnevi ostali trajno in nepozabnem spominu. Vsem onim, ki so nas tako lepo in gostoljubno sprejeli, od uprave hotela, ki nam je dala najboljše, kar sta premogli kašča in klet, do slednjega požrtvovalnega pomagača pri organizaciji tekem, iskrena lovska zahvala!

Imena lastnikov in nagradjenih psov bomo objavili v prihodnji številki.

Honorar je zanimiva stvar - dolg proces preden ga dobiš

Tako se godi tovarišicam, ki so vodile in poučevale gospodinske tečaje v Zabukovju in Podgorju. Na pobudo LP in OZZ smo organizirali v našem kotu že dobro znana uspeša tečaja. Organizatorji sami so dali na razpolago svoja stanovanja, da sta se tečaja mogla vršiti. Tov. Vrtačnikova, ki je dobra gospodinja in izurjena šivilja se je le težko odtrgala od doma in sprejela vodstvo tečaja. Iste okolnosti veljajo tudi za tov. Brelihovo in Gračnerjevo v Podgorju.

Pred kratkim je dobila kmetijska zadruga v Zabukovju pismeni nalog, da naj honorira predavateljke na svojem območju. Knjigovodja si tega dopisa odbornikom ne upa pokazati,

ker meni, da bo nastal »cel hud«, ker odborniki tega ne bodo dovolili. Dobitek v KZ je že porazdeljen, na ljudsko prosveto pa odpade le 20.000 dinarjev, za kar pa nameravajo nabaviti knjige.

Na Blanci, v Sevnici so predavateljke raznih tečajev že zdavnaj honorirali, le pri nas še ne. Vseled tega bo v našem predelu onemogočen vsak poizkus še nadalje organizirati kakšen tečaj.

Zeleči je le to, da dobijo prizadelet čimprej plačano svoje pošteno delo. Ta strah je po mojem mnenju v naši socialistični ureditvi popolnoma odveč, ker za vsako pošteno delo se dobi tudi pošteno plačilo. K. L.

Kmetijska zadruga Boštanj

čestita svojim članom in odličnim delom k Dnevu zmage in jim želi mnogo delovnih uspehov!

Vprašan a in odgovori

Vprašanje: Ali so oproščeni strokovnih izpizov oni trgovski pomočniki, ki so leta 1948 položili poslovodski izpit v Rogški Slatini?

Odgovor: Po določilih Pravilnika o strokovni izobrazbi osebja, ki je zaposleno v trgovini (Ur. list FLRJ 17-52) mora imeti osebje zaposleno v trgovini strokovno izobrazbo, predpisano s citiranim pravilnikom, Po 18. čl. omenjenega pravilnika se osebju, ki je opravilo strokovni izpit po predpisih temeljne uredbe o ekonomsko-komercialni stroki (za naziv gospodarskega poslovodje in nižjega gospodarskega pomočnika) priznajo pri praktičnem strokovnem izpitu posamezni predmeti popolnoma ali delno, kot bo to v kratkem predpisano. Položeni poslovodski (knjižgovodski) izpiti leta 1948 v Rogški Slatini (oz. ostalih tečajih) se ne pozivajo po cit. pravilniku kot opravljeni strokovno praktični izpiti.

Vprašanje: Čim je prišel moj mož od odsluženja kadrovskega roka, t. j. 10. oktobra 1952, se je zaposlil pri rudniku Senovo. Pred odsluženjem ni bil nikjer zaposlen. Živimo v skupnem gospodinjstvu in posedujemo 1,48 ha obdelovalne zemlje. Ali sem upravičena do poročne ali ne?

Odgovor: Do dežje opreme niste upravičeni, ker vaš mož nima delovnega staža 1 leto neprekinjeno, ali pa dvakrat po 20 mesecev. Ur. list LRS 59-52.

NASVETI

VRTNA DELA V MESECU MAJU

Ker se nam ni treba več bati mraza sejemo in sadimo zdaj v splošnem vse po planu. Izkušnja pa uči, da je treba včasih kljub temu še nekoliko previdnosti, to pa za tiste rastline, ki so posebno občutljive. Ako še nismo vsadili krompirja, ga vsadimo takoj in sicer tako zgodnjega, kakor tudi poznega. Glede fižola pa je treba vendar še »obračati« plašč po vetru in še nekoliko počakati.

Meseca maja sadimo tudi glavno solato v velikem. Sejemo pa tudi štrucarico ali salato za porezovanje. Štrucarica se razlikuje od navadne glavne solate po dolgih, gladkih, kvišku stoječih listih s krepkimi peclji, ki se na vrhu sicer nekoliko zapirajo, toda ne toliko, da bi delali glave. Odlikuje se pa od glaynate solate v tem, da tudi ob vročem poletju ne sili tako močno v vrhe.

Setev špinache in redkvic po novimo po potrebi in želji.

Zdaj sejemo tudi karfirole za jesensko uporabo. Zadržne sadike namenjene za letošnje uporabo, posadimo konec junija ali prve dni julija na stalno mesto. Glave naredijo meseca oktobra, torej pred zimo. Isto velja za pozno zelje, ohrovt, rožnati ohrovt in nadzemske kolerabice. Prav tako pa tudi za rdečo peso. Vsem kapusnicam je treba ob suhem vremenu dobro zalivati.

Pionirji pišejo

IZ BUCKE

Tudi na Bučki smo proslavili 27. april in delovni praznik 1. maj. Skupno z odraslimi smo se zbrali v zadrugnem domu. Naštudirali smo program z desetimi točkami. Najprej smo zapeli »Hej brigade«, nakar je sledil govor. Sledile so še deklaracije, nastopila je tudi folklorna skupina, ob spremljavi harmonike pa smo zaplesali slovensko in makedonsko kolo. Pionirji prvega razreda so razveselili navzoče z zborna deklaracijo in simbolično sliko s petjem. Za konec smo pa zapeli »Le vkup uboga gmajna«.

Za naš trud smo bili poplačani z aplavzom, nakar smo odšli veseli in polni borbenega duha domov.

Pionirji odreda »Maršal Tito« na Bučki

MALI OGLASI

SEJMI

16. maja bo sejem v Studencu.

KINO BREŽICE

8., 9., 10., 11. maja premiera prvega japonskega filma »RA-SAMON«; 12., 13., 14. maja premiera ameriškega filma »SUZ-NJI PRETEKLOSTI«.

od 15. do 18. maja senzacionalni fantastični film v naravnih barvah »PROPAST SVETA«.

Dne 8., 9., 10. in 11. t. m. bo predvajal pustolovski film v naravnih barvah »Zakladi kralja Salomona« in ne »Rašamon« kot je bilo rečeno prvotno.

Film »Rašamon« bo pa predvajal od 5. do 8. junija.

KINO SEVNICA

9. in 10. maja bo predvajal angleški film »Beli hodniki«. Predstava v soboto ob 20. uri, v nedeljo ob 16. in 20. uri.

STAVBNO PARCELO prodam pri postaji Videm-Krško, 805 kvadratnih metrov za 200.000 dinarjev. Informacije: Kranjc, Videm 29.

VINORODNA PARCELA 41 a, 6 km od Krškega, v lepi sončni legi, naprodaj. Naslov v uredništvu.

OBJAVA

Prosilcem za razne prispevke in podpore sporočamo, da njihovem željam ne moremo ugoditi, ker nimamo na razpolago fondov za te svrhe. Na slične prošnje v bodoče ne bomo odgovarjali.

»Jugotanine«, Sevnica.

VSEM KULTURNO-UMETNIŠKIM DRUŠTVOM V OKRAJU KRŠKO

Zaradi odkritja spominske plošče maršalu Titu na Lisci je preložen občni zbor Okrajne ljudske prosvete na nedeljo dne 17. maja 1953. Občni zbor se bo vršil ob 9. uri v Brežicah v mali dvorani Prosvetnega doma.

Delegati naj prinesejo s seboj vse statistične podatke o prosvetni dejavnosti v letu 1952.

VABILO

V nedeljo, dne 10. maja 1953, bomo ob 14. uri Blanci otvoriili svoj Zadrugi dom. Ob otvoritvi bodo naši pionirski igralci na novem odru otroško igrice Janko in Metka. Po igri bo prosta zabava. Ljubitelji kulture in prosvete vabimo k obilni udeležbi!

KZ Blanca

društvo

VLOGA IN PODROČJE DELA DRUŠTEV LJUDSKE TEHNIKE

Z ozirom na to, da s Statutom ali pravilnikom ni mogoče določene opredeliti področje in vsebine dela društev Ljudske tehnike, dajemo v tem zbiru skušenj in sugestij nekaj osnovnih smernic za delo društev Ljudske tehnike. S tem hočemo dati osnovnemu načelu Ljudske tehnike — širiti tehnično kulturo — jasnejši izgled in smatramo, da je to načelo nemogoče ločiti od življenjske problematike družbenega razvoja pri nas. To pomeni, da je treba dejavnost društev Ljudske tehnike prilagoditi hotenju in interesu ljudi samih ter potrebam njihove okolice. Skratka, društvo ljudske tehnike mora postati v svojem kraju središče napredka, iniciator uvajanja tehničnih novosti in mesto, kjer bo vsak našel odgovor in nasvet o smotrnem koriščenju modernih tehničnih sredstev, ki vse bolj in bolj bogatijo proizvodnjo našega gospodarstva. Društvo mora tudi pokazati zlasti na podeželju kako lahko s majhnim trudom in malimi sredstvi napravimo življenje lepše in udobnejše.

V skladu z omenjenimi načeli naj bi društva ljudske tehnike vnesla v svoje programe dela naslednje vrste dejavnosti.

I. Tehnika v kmetijstvu.

II. Elektrifikacija.

III. Komunalna in gradbena dejavnost.

IV. Spoznavanje tehnike na sploh.

V. Panoga Ljudske tehnike.

I. TEHNIKA V KMETIJSTVU

Za pospeševanje kmetijske proizvodnje s povečanjem hektarskega donosa in podvzemanjem vseh naprednih načinov modernega kmetijstva je potrebno obravnavati naslednje:

1. Prednost strojne obdelave zemlje, katere vrste strojev in traktorjev našim razmeram najbolj odgovarjajo. Vsak nov stroj je treba temeljito spozna-

Vloga in področje dela

Ljudske tehnike

ti — kako ga oskrbovati in kaj vse lahko s njim delamo.

2. Uporabljanje umetnih gnojil. Preizkusiti katere vrste gnojil na kakšni zemlji in v kakšni količini uporabljati. Kaj dosežemo s peskanjem — apnenjem zemlje in a kakšni zemlji se to obnese.

3. Prednost specializacije kmetijske proizvodnje, t. j. pridelovanje tistih kultur, ki na gotovih zemljiščih ali področjih najboljše obrodijo. (Primer: Savinjska dolina — hmelj in podobno.) Uvajanje semenskih vrst, ki jim podnebje in vremenski pogoji najbolj odgovarjajo.

4. Živinoreja: a) sodobna ureditev hlevov, zračenje, čistota; b) pripravljanje konzervirane hrane — silosi v kmetijstvu.

II. ELEKTRIFIKACIJA

Elektrika lahko v sodobnem kmetijstvu mnogo pripomore in pristihi marsikatero kapljico znoj.

1. Izkoriščanje električne energije za pogon raznih kmetijskih strojev — mlatilnice, slamoreznice, mlinci za sadje, krožne žage, kar je mogoče urediti vse z enim malim prenosnim motorjem.

2. V krajih kjer elektrike še ni, je seveda prva skrb napeljava elektrike za razsvetljavo gospodarstev in naselij.

3. Seznaniti je treba vse ljudi z ravnanjem elektrike — nezanjanje pri elektriki lahko pripelje do nesreče. Tudi z manjšimi popravili je treba seznaniti ljudi. Kaj je varovalka in kako jo popravimo, če pride do kratkega stika.

4. Elektriko je mogoče izkoristiti tudi še za druge naloge v kmetijstvu, kot na primer električne pregrade pašnikov in podobno.

III. KOMUNALNA IN GRADBENA DEJAVNOST

Društva ljudske tehnike naj bi postala iniciator sodobnega urejanja naselij.

1. Tudi kmečki domovi naj bodo praktično urejeni. Zlasti

pri novogradnjah je treba na te stvari paziti.

2. Zelo važna stvar za zdravje človeka je dobra pitna voda. Stari vodnjaki sredi naselij, kjer se odteka tudi vse odpadne vode, te lastnosti nimajo. Z graditvijo vodovoda je mogoče odpraviti marsikatero bolezen.

3. Zunanji izgled naše vasi mnogo pridobi tudi z gradnjo vaških poti in reguliranjem odtoknih kanalov.

4. Tudi ureditev športnega in otroškega igrišča spada k sodobnemu naselju. Če pa hočemo olepšati naselje, bomo še zasadili drevored in vrtove.

IV. SPOZNAVANJE

TEHNIKE NA SPOH

V tehniki je vsak dan nekaj novega. Človeški razum vrta vedno globlje v tajnosti naše prirode in daje vedno nove pripomočke za hitrejšo in boljše proizvodnjo, pa tudi za udobnost življenja samega. Tudi novosti iz tehnike je treba torej spoznati. Društva ljudske tehnike naj v tem cilju organizirajo sledeče:

1. Zbirajo naj tehnično literaturo in s pomočjo te seznanijo svoje člane in vse ostale ljudi z izsledki v tehniki. Za to ni nujno vedno predavanje. Večerni razgovori in debate lahko mnogo opravijo.

2. Organizirati redna predavanja tehničnih filmov. To pa združiti s kvalitetnim predavanjem v skladu z vsebino filma.

3. Organizirati ogled industrijskih obratov, modernih kmetijskih naprav, hidrocentral, ladjedelnic in podobno.

IV. PANOGA LJUDSKE

TEHNIKE

Društva ljudske tehnike lahko obogatijo pestrost svojega dela tudi z organiziranjem sekcij stalnih panog ljudske tehnike, kot so: radioamaterstvo, brodarstvo, fotoamaterstvo, letalstvo in avto-moto. Za te veje dejavnosti se zanima zlasti mladi rod in če je zanimanje dovolj močno, naj društvo ljudske tehnike organizira tudi te sekcije — pač tisto, za katero vlada zanimanje.

Pepče

pripoveduje...

Prvi maj je za nami. Ne spominjam se, da bi kdajkoli tako lepo in svečano praznovali 1. maj kakor letos. Vse je bilo razigrano in dobre volje. Ljudje so res čutili, da je to njihov pravi delavski praznik. Izgleda, da na Blanci niso praznovali 1. maj, vsaj na občinskem poslopiju ni visela nikaka zastava. Sedaj ne vem, ali zastave nimajo, ali so jo pozabili izobešiti. Ako pa nimajo zastave, bi bilo vsekakor umestno, da napravijo zbiralno akcijo ter si blago za zastavo nabavijo, da ne bo Blanca edina brez zastave.

Zadnjič sem zvedel, da delijo v Preskrbi Senovo olje. Ker pa živimo v sezoni solate in sem sam navdušen prijatelj te zelenjave, sem odhitel na Senovo, da si tudi jaz preskrbim nekaj olja in tako potolažim mojo Kunigundico, ki mi neprestano predbaciva, da se za gospodinjstvo nič ne brigam. Pred prodajalno Preskrbe na Senovem je stala precejšnja gružica ljudi, zato sem potrpežljivo čakal, da pridem na vrsto. Pri tem sem pa opazoval ljudi, posebno pa neke gospodinje, ki so razvijale neko posebno delavnost in v nemo v načinu kupovanja olja. Pozneje sem šele izvedel, da je trgovina z oljem na majhno količino olja, ki ga je imela, dajala posameznim strankam samo po pol litra. Soglašam popolnoma s tem ukrepom, kajti bolje je, da dobi več strank olja in manjšo količino, kakor pa, da dve, tri stranke si preskrbe olje za celo »salatarsko sezono«. Posebno pazno sem posvetil neki ženski, ki je privabljala k sebi šolarje, ki so se ravno ob tem času vračali iz šole domov, vsakemu stisnila kovača v eno roko, v drugo pa steklenico in mu rekla, naj kupi pol litra

olja. Tej podjetni ženski se je na ta način posrečilo nabaviti pet litrov olja. Mislim sem si, da požrešnost pač ni lepa čednost. Upam pa, da omenjena ženska v bodoče ne bo si več dovoljevala takihle požrešnih načinov nabave olja.

Domov grede sem se poslužil avtobusa, ki vozi v Brestanico, a ko sem hotel vsteti se na moje priljubljeno mesto na prednjem delu avtobusa, je bilo mesto že zasedeno, zato sem se vsedel v zadnji konec, kjer me je celo pot neusmiljeno premetavalo.

Zanimal sem se, kdo je ta privilegirana ženska oseba, ki sedi pri soferju, me sosed dregne pod rebra in šepeta: »Tiho, da vas oni stari debelušasti sofer ne sliši, to je njegova stalna spremljevalka, kadar vozi ta sofer na tej progi. Izgleda, da se pripravlja na kondukterski izpit, ker se stalno vozi z njim«. Sosed na drugi strani mi pa zaupno reče: »Veš, prijatelj, ta ženska je bolana in ji je zdravnik priporočal, da se stalno vozi z avtomobilom oziroma avtobusom, kjer izhlapevajo razni plini, ki blagodejno učinkujejo na njeno zdravje«. Pripomnil sem nato: »Dobro, ampak kakoie zdravljenje stane le precej denarja, saj so avtobusne vožnje precej drage,« nakar mi on odgovori: »Kaj še, to so brezplačne vožnje, menda ima brezplačno karto, točno to ne vem.« Naj bo kakorkoli hoče, res je pa, da stari pregovor pravi: »Človeku ni dobro samemu biti«.

Pozdravlja Vas

Pepče

III. turnus obveznega cepljenja proti tuberkulozi

Obveščamo prebivalstvo, da se bo III. turnus obveznega cepljenja proti tuberkulozi vršil v sledečih krajih in po sledečem vrstnem redu:

Poizkus na tuberkulin:

14. maja 1953
ob 8. uri Stara vas-Bizeljsko v šoli; ob 10. uri Bizeljsko v šoli; ob 15. uri Bistrica ob Sotli v šoli; ob 16,45 Podstreda v šoli.

15. maja 1953
ob 8. uri Brestanica v šoli; ob 10. uri Senovo v šoli; ob 15. uri Koprivnica v šoli.

16. maja 1953
ob 8. uri Blanca v šoli; ob 10. uri Poklek v šoli; ob 15. uri Podgorje v šoli; ob 16,45 Zabukovje v šoli.

Pregled

18. maja 1953
ob 8. uri Stara vas-Bizeljsko v šoli; ob 10. uri Bizeljsko v šoli; ob 15. uri Bistrica ob Sotli v šoli; ob 16,45 Podstreda v šoli.

19. maja 1953
ob 8. uri Brestanica v šoli; ob 10. uri Senovo v šoli; ob 15. uri Koprivnica v šoli.

20. maja 1953

ob 8. uri Blanca v šoli; ob 10. uri Poklek v šoli; ob 15. uri Podgorje v šoli; ob 16,45 Zabukovje v šoli.

Cepljenje negativnih

21. maja 1953

ob 8. uri Stara vas-Bizeljsko v šoli; ob 10. uri Bizeljsko v šoli; ob 15. uri Bistrica ob Sotli v šoli; ob 16,54 Podstreda v šoli.

22. maja 1953

ob 8. uri Brestanica v šoli; ob 10. uri Senovo v šoli; ob 15. uri Koprivnica v šoli.

23. maja 1953

ob 8. uri Blanca v šoli; ob 10. uri Poklek v šoli; ob 15. uri Podgorje v šoli; ob 16,45 Zabukovje v šoli.

Ponovno opozarjamo vse one, ki so dobili pozive, da se cepljenja sigurno udeležijo, v primeru, da pa kdo od letnikov (15-23) tega poziva ni prejel, naj se kljub temu določenega dneva zgleda na cepišču.

Okrajni zdravstveni dom

Kmelijska zadruga
Artiče

čestita

vsem zadrugam in zadružnikom
k Dnevu zmage

Dobrica Cosič:

DALEČ JE SONCE...

Hodili so po sredi ulice. Od časa do časa so na pločniku zapeli skornjki; pogledal jih je po strani; bili so ohlapni, v zgornjem delu nekoliko širši skornjki nemških pešcev. Zandarja sta hodila za njim v zelo kratki razdalji. Mimo je šlo nekaj deklet, ki jim je videl samo zdelo, ne dolenke in od mraza rdeča kolena. V njem se je vzbudil spomin na dekle iz tega mesta, ki jo je spoznal pri nekem svojem tovarišu. Tedaj mu je bila všeč; potem pa, ko je odšel v partizane, je bil seveda tudi zaljubljen vanjo. Celo pisal ji je enkrat. Ona mu je odgovorila z verzji iz spominske knjige. Sedaj je bil Jovanu spomin na to sicer lepo, a prav toliko neumno dekle mučen, pa se je spet zamislil o Pavletu in četi.

Nedičevski poročnik Jovana ni hotel zasliševati. V poročnikovo pisarno ga niti niso peljali. Ukazal je, naj ga odvedejo k okrajnemu načelniku. Odpeljali so ga v največje poslopje v mestecu, pobejeno z umazano rumeno barvo. Na njegovem pročelju se je na balkonu, od koder so

nekad zveneli govori na predvolilnih shodih, mirno zibala nemška zastava s kljukastim križem. Jovan jo je besno in prestrašeno pogledal. Stopili so po umazanih, izlizanih stopnicah in ga odpeljali v veliko, skoraj prazno sobo. Preden sta ga povedla k načelniku, je eden izmed njegovih spremljevalcev stopil skozi zelena, s suknom obložena vrata ter se tam pomudil nekaj minut; najbrž je dajal podatke o njem. Jovan je z nestrpnim strahom čakal, da ga bodo poklicali noter.

Zandar je odskril vrata, pomolil skozi svoj resni obraz in pokimal z glavo naj vstopita. Pisarna okrajnega načelnika je bila prostorna in svetla soba, z zeleno obdelano preprogo in zelenkastimi risbami po zidovih. Miza, za katero je sedel načelnik, je bila prav tako prekrita z zelenim suknom, že izlizanim in na robovih natrganim. Na sredi mize je bilo videti veliko pakco rdeče tinte; poleg pakce je stal kovinat pivnik, ki se je načelnik z njim živčno igral. Ob mizi sta stala dva navadna pi-

sarniška stola, v kotu pa »ze-firova peč«, ki je Jovana spominjala na sončno učilnico. Tako jo za njima je vstopil sluga z naročjem drv; imel je krivonoge v suknih hlačah, obnošene opanke z gumijastim podplatom in špehast, na vse tri gumbce zapet mestni plašč. Njegov obraz je bil hinavsko poslušen in predrzno radoveden. Jovan ga je sovražno pogledal in obrnil glavo k steni za načelnikom, ki si je ogledoval nek papir, ne da bi obračal pozornost na prisile. Nad načelnikovo mizo je visela fotografija predsednika vlade Nediča. Desno od njega sta stala drug ob drugem v pozlačenem okviru kralj in njegova žena. Načelnik je imel nizko čelo nad katerim so kot ščetine štrleli ostri, že nekoliko sivi lasje, razmršene črne obrvi in zveržena rdeča ušesa. Kasneje, ko je dvignil pogled od papirja in vstal, je bilo videti, da ima žive, nemirne oči in da je po postavi zelo visok in močan človek. Nosil je trd ovratnik in površno zavezano kravato. Ko sta se srečala s pogledi, ga je

Jovan pozdravil. Načelnik ga je nekaj hipov preiskujoče pogledoval, nato pa ga je strogo, a ne glasno nagovoril:

»Od kod prihajaš?«

»Iz Keserovičevega štaba.«

»Ime?«

»Jovan mu je povedal ime iz legitimacije.«

»Kam si namenjen?«

»V Kalenič.«

»H komu v Kalenič? Kaj boš tam?«

»K samostanskemu predstojniku.«

»Pokaži pošto! Razvežite ga! se je obrnil k žandarju.

Ko sta ga bila razvezala so mu roke utrujeno omahnile in odvevale. Namenoma je malo počakal in šele nato odgovoril:

»Nimam pošte. Sporočiti moram...«

»Kaj sporočiti? Povej geslo.«

»Vojak sem, ne smem povedati gesla, gospod.«

»Ne smeš — š?« se je načelnik odmaknil od mize; v roki je še vedno vrtil pivnik. »Na podlagi česa naj ti verjamem?! Na tvojo golo brado, a?«

»Saj samj veste, gospod načelnik...« Jovan je čutil, da sta njegovo pretvarjanje in laž postali bolj prepričljivi, ker je odklonil, da bi povedal geslo.

»...to so vojaške skrivnosti. Glavo lahko izgubim zaradi tega. Saj veste, kako je pri nas glede

teh stvari strogo.«

»Daj, sprenevaš se! Če si pošten in govoriš resnico, te niti glava ne bo zbolela. Če lažeš, glava tako in tako ni več tvoja. Prav tako se lahko izgovarja tudi komunistični kurir. Na besedo — ne verjamem nikomur...«

Jovan je molčal in se delal pobitega.

»Daj govori, nimam časa, da bi se do poldneva trafil s teboj! Imam še drugo delo. Nisi ti edini...«

Jovan se je navidezno dolgo obotavljal in okleval, ko pa je čutil, da tako ne more ničesar doseči, je s tihim glasom, kot nekdo, ki je kriv, povedal že pripravljeni stavek:

»Predstojniku samostana moram reči: »Pozdravlja te čiča z juga.«

»Kako, kako?« — Načelnik je odprl predal, vzel blok in svinčnik, da si bo zapisal: »Ponovilo«.

Jovan je še enkrat ponovil.

»Bom že preveril! Do takrat ga odpeljeta v zapor!«

Jovan je zmedeno in razočarano odšel in se na vratih, kakor da bi se pravkar spomnil, naglo obrnil:

»Prosim vas čimprej, ker se moram v treh dneh javiti štabu!«

Načelnik mu na to ni odgovoril. Stražarji so ga brez posebne strogosti odvedli v zapor.

Okrajne ječe ponižujejo prav vsakega, celo kriminalca, s svojo umazanijo in smradom.

Jovana so mučno davile črne misli o njegovem čedalje bolj brezupnem položaju, vendar pa se ga je takoj, ko je stopil v pritlično, dolgo poslopje, obzidano znotraj s samim kamnom in pokrito s strešniki, lotil občutek studa. Ko je stopal skozi majhna vrata v zidu, ki je bil visok tri metre in opleten z bodečo žico, je Jovan opazoval, kje bi bilo najprimernejše mesto za beg. Ko pa je stopil v ozki mračni hodnik, in nato v celico, je na vse to pozabil; zdelo se mu je, da se bo vsak hip zrušil v tem toplem smradu. V umazani sivi svetlobi, ki je prihajala skozi rešetkasto okence prav pod stropom, je na izritih tleh položavalo nekaj ljudi; ti so se ob Jovanovem prihodu komaj premaknili, kakor da so izgubili znano zaporniško radovednost. Jovan je hotel sesti v kot, pa je takoj skočil pokonci in se ob zlobnem smehu jetnikov vrnil na sredo celice ter pri tem stopil na nogo nekemu starcu. Starci je zagodrnjal psovko. Užaljenega Jovana je imelo, da bi planil na tiste, ki so se mu posmehevali in jih pohlepali s petami; tako je nekaj minut stal v miru, se tresel od jeze in se privajal svetlobi.